

Leseopplæring - Presentasjon av en studie som viser effekten av Presisjonsopplæring (PO) for å etablere leseflyt hos 5. og 6. klasse elever

Tone Sällman - Ringsaker PPT
Jan-Ivar Sällman –
Habiliteringstjenesten i Hedmark

Sällman & Sällman NAFO 2010

1

- Grunnleggende prinsipper i PO
- Tempolex
- Deltakere - tilrettelegging for øving - gjennomføring av studien
- Resultater i SES
- Pre og post tester Stas og Carlsten
- Oppsummering

Sällman & Sällman NAFO 2010

2

Precision Teaching (Presisjonsopplæring):

“et system av strategier og taktikk som gjør det mulig å måle effekt av undervisning”

Ogden R. Lindsley

Sällman & Sällman NAFO 2010

3

- 1 å sette individuelle mestringskriterier ut fra frekvens for hvert område det arbeides med,
- 2 å sørge for daglig øving og frekvens målinger,
- 3 å fremstille personens utførelse på standardiserte endringsskjemaer kalt Standard Celeration Chart (på norsk omtales de som Standard Endringsskjema – SES)
- 4 å endre på undervisningen når Standard Endringsskjema viser at barnet ikke har utbytte av undervisningen etter prinsippet om at ”The Child Knows Best” (Pennypacker, Koenig & Lindsley, 1972, White & Haring, 1980 ref i Binder, 1988, Pierce & Cheney, 2004).

Sällman & Sällman NAFO 2010

4

- Fri operant læring
- Operant atferd er atferd som opererer eller handler på omgivelsene, og som er under kontroll av de umiddelbare konsekvenser eller effekter (Svartdal & Holth, 2006, Vargas 2009).
- Graf & Lindsley (2002) beskriver en sentral form for opplæring som avgrensede forsøk (discrete trials).
- En annen form for læring er vektlegging av fri operant atferd, og som Vargas (2009 s. 8) definerer som; *behavior that occur at any time. Responding does not have to wait for a task or question to be asked. When actions can occur repeatedly without restriction, rates of behavior can be obtained.*
- Innenfor PO hevdes det at det i stor grad bør legges til rette for læring med fri operant atferd i undervisningen da dette fremmer effektiv læring og er avgjørende når man trener på flyt (Binder, 1996, Binder, Haughton & Bateman, 2002, Johnson & Lyang, 1996).

Sällman & Sällman NAFO 2010

5

- Frekvens som universell måleenhet
- Frekvens gir et mål på atferd (Lindsley, 1971, West m.fl, 1995),
- Endimensjonale målinger lite egnet som mål på atferd
- **Eksempel**

Barn A
Responderer korrekt 20 av 25 trials (80 %)

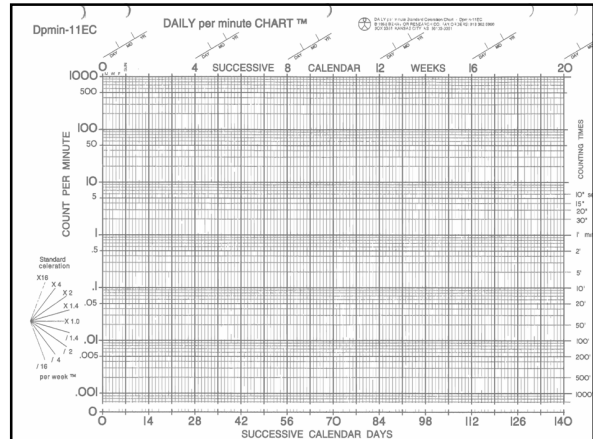
Barn B
Responderer korrekt 25 av 25 trials (100 %)

Hvilke av barna ligger best an ?

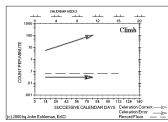
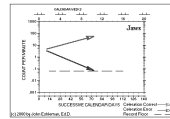
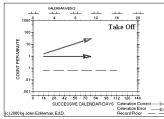
Sällman & Sällman NAFO 2010

6

- Barn A brukte 1 minutt på 25 trials
- Barn B brukte 20 minutter på 25 trials
- Når du endrer frekvensen, har du endret atferden (Lindsley 1991a s. 254, min oversettelse). I tillegg mente han at vi ikke har beskrevet en atferd nøyaktig nok før vi har beskrevet dens frekvens (Lindsley, 1991a).

Læringsbilder

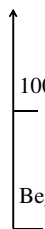
Hvordan gjøre det?

En oppgave bør bestå av 4 elementer:

1. En bevegelse/atferd du kan telle og arbeide med
2. Et tidsintervall for jobbing
3. Et feil – riktig par
4. En eller flere lærekanaler (helst flere)

Levels of performance

Fluency

Practice makes the difference!!

100% riktig

Begynner nivå(sakte og mange feil)

FLYT

- Selve målet med PO, og et av kjernepunktene, er å etablere flyt i atferd
- Binder (1996, s 164 min oversettelse) spurte en gruppe deltakere ved et seminar hva de la i begrepet atferdsflyt og fikk følgende assosiasjoner: *lett å utføre, mestring, kan det virkelig godt, fleksibelt, huske, ingen feil, raskt uten å tenke, kan anvende det, automatisk, glatt og jevn*
- Binder (1996, s 164, min oversettelse) definerer atferdsflyt slik: *"Atferdsflyt er kombinasjonen av nøyaktighet plus tempo som gjør kompetente individer til å fungere effektivt i sine naturlige miljøer", eller "å gjøre den rette tingen uten å nøle"*.

Flytkriterier / RESAA

- Retention / Opprettholdelse
 - Ferdigheten er på samme nivå etter periode uten trening
- Endurance / Utholdenhet
 - Ferdigheten er på samme nivå om man utvider tidsintervallet
- Stability / Stabilitet:
 - Barnet viser ferdigheten på samme nivå i et forstyrrende miljø
- Application / Anvendelse
 - Eleven kan bruke ferdigheten i en ny oppgave
- Adduction /
 - Innlærte atferdsmønstre og kombinasjoner av atferdsmønstre kan forekomme uten spesifikk innlæring

Sällman & Sällman NAFO 2010

13

Leseteori

Syn på lesing – to tradisjoner

Modeller for lesing

Lesing = avkodning x forståelse

Lesing = intensjon x språklig kontroll x metaspråklig kontroll

$S^D : R_V \rightarrow S^R$

a : lyd a \rightarrow flott

Avkodingsstrategier

Sällman & Sällman NAFO 2010

14

Tempoex

<http://www.tempoex.no/>

Sällman & Sällman NAFO 2010

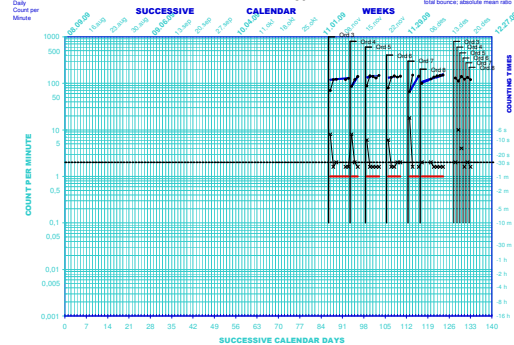
15

- Tre 6. klasse elever (to jenter og en gutt)
- To 5. klasse elever (en gutt og en jente)
- Ingen diagnoser
- Spes.pedhjelp
- Tilrettelegging
- Gjennomføring

Sällman & Sällman NAFO 2010

16

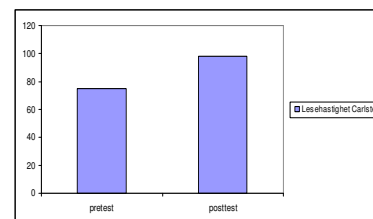
Mina

Sällman & Sällman NAFO 2010

17

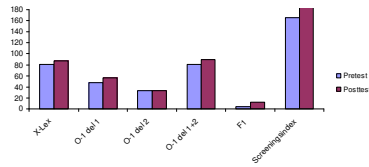
Minas Carlsten leseprøve

Sällman & Sällman NAFO 2010

18

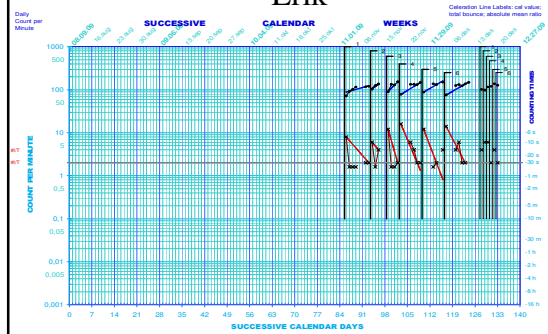
Minas Stas - test

Sällman & Sällman NAFO 2010

19

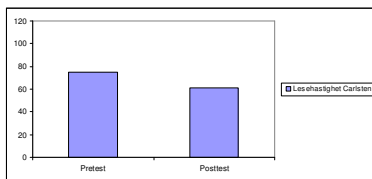
Erik

Sällman & Sällman NAFO 2010

20

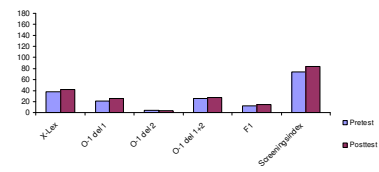
Eriks Carlsten leseprøve

Sällman & Sällman NAFO 2010

21

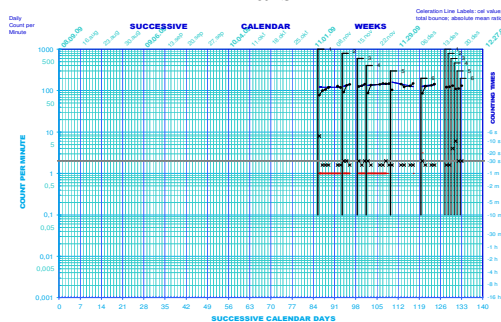
Eriks Stas test

Sällman & Sällman NAFO 2010

22

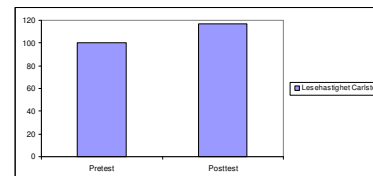
Lars

Sällman & Sällman NAFO 2010

23

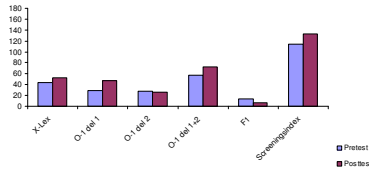
Lars Carlsen leseprøve

Sällman & Sällman NAFO 2010

24

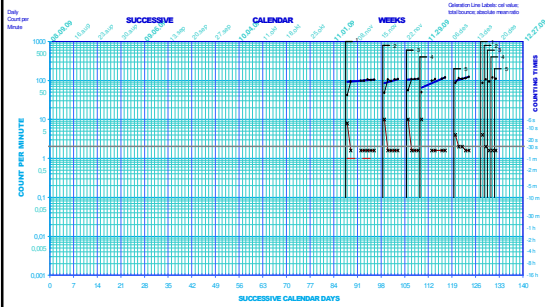
Lars Stas - test

Sällman & Sällman NAFO 2010

25

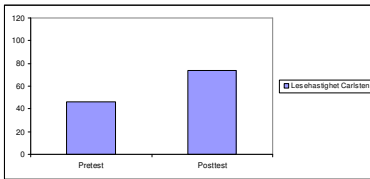
Mia

Sällman & Sällman NAFO 2010

26

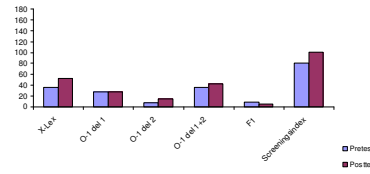
Mias Carlsten leseprøve

Sällman & Sällman NAFO 2010

27

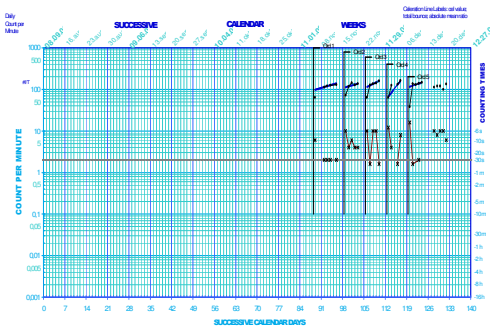
Mias Stas - test

Sällman & Sällman NAFO 2010

28

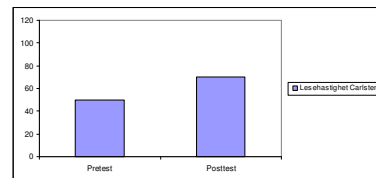
Kine

Sällman & Sällman NAFO 2010

29

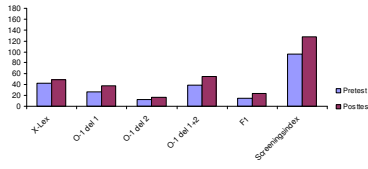
Kines Carlsten leseprøve

Sällman & Sällman NAFO 2010

30

Kines Stas - test

Sällman & Sällman NAFO 2010

31

Statistisk signifikans

	Endring X-Lex	Endring O1-del 1	Endring O1-del 2	Endring O1+O2	Endring F1	Endring indeks	Endring Carlsten
P-verdi	0,01752606	0,05587152	0,38212579	0,0209541	0,53492957	0,00369969	0,11703576

Sällman & Sällman NAFO 2010

32

